

Ruperti Abbat̄is Tvitiensis, Summi Disertissimi Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII. prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. II. Et preparavit dominus piscem grandem, vt deglutiret Jonam. Et erat Jonas in ventre ceti tribus diebus, [et] tribus noctibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

COMMENTA RUPER ABBA LIB. I.

CAP. II **L** Et preparauit dominus piscem grandem, ut deglutiret Ionam. Et erat Jonas in ventre ceti tribus diebus, et tribus noctibus. **Matt. 12.** Piscis iste siue uenter piscis huius autem thore domino cor terrae, id est, sepulchrum significat: Dixit enim: Sicut fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus, ita erit filius hominis in corde terrae, tribus diebus & tribus noctibus, ita erit filius hominis in corde terrae, tribus diebus & tribus noctibus. Quomodo uis ergo dicat ipse Ionas in oratione sua. De uentre inferi clamaui, & exaudisti uocem meam.

Venter inferi cor terrae.

Sic inde intelligimus, & sic intelligendum est, quod non infernum quo anima descendit, sed sepulchrum quo corpus reconditum est, uenter piscis significet. Quod si per cor terrae infernum quis intelligendum esse contendat, eo quod profunda, siue inferiora terrae credatur inferius esse, iuxta quod de Dathan & Abyron, quos terra sorbuit ibidem scriptum est: Descenderuntque uiui in infernum, operi humo, respondeat: Quomodo anima domini, tribus diebus & tribus noctibus in inferno fuisse credenda sit, cum potius eadem die, qua de corpore emissa est, contracto inferno, paradysum introierit: iuxta quod ipse latroni confitenti dixit: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. Igitur preparauit dominus piscem grandem, ut deglutiret Ionam, id est, prouidit, ut dominicum corpus in terra, quae gradi uentre mortis cunctos suscipit homines, paratam haberet sepulturam. Quomodo uel quando preparauit: Equidem inspirando Ioseph iustum, quatenus eum sepeliret, hoc preparauit. Quod est aliud praecelarius, in quo huius rei praeparatione admireris, uidelicet decretum, siue auctoritas sanctae ac mysticae legis. Quando, inquit, peccauerit homo, quod morte plectendum est, & ad iudicium mortis appensus fuerit in patibulo, non permanebit cadauer eius in ligno, sed in eadem die sepelietur: quia maledictus a deo est qui pendet in ligno, & nequaquam contaminabis terram tuam quam dominus deus tuus dedit tibi in possessionem. Prouidentiam dei taliter decernentis, satis digne non possumus admirari. Per hoc enim legis decretum scribae & pharisaei miro modo decepti sunt in sua malitia, ut dominum nostrum uere & singulariter benedictum, putarent maledictum fieri pro tali genere mortis, & capti sunt, ut uel lent non esset, sepultura non careret ipse quem insatiabili odio sunt persecuti. Decepti, inquit, sunt, qui legentes maledictus a deo qui pendet in ligno, non attenderunt quod praemissum est: quomodo peccauerit homo, quod morte plectendum est. Hoc enim praemittendo sacra & iusta lex maledictum astruit, non ex poena esse, sed ex causa siue culpa. Ipsi autem aestimari uoluerunt, quod maledictum faceret talis poena. Quae autem poscebat causa siue utilitas ut taliter deus filio suo Iesu Christo sepulturam prouideret: illa nimirum, ut sicut anima eius ad inferos descendendo, animas omnium electorum eriperet, ita corpus eius in terra sepultum, corporibusque per sepulturam sociatum, resurrectionis gratiam illis afferret, resurgendo in primis, ut caetera corpora sequerentur, quod futurum est. Magno itaque & uenerando consilio de sepeliendo omnibus crucifixis data est lex, dicendo haec quae praedicta sunt, ut dum omnes sepelirentur, unus crucifixus sepultura non careret. Sed in eadem (inquit) die sepelietur. Quam ob causam?

Utilitas sepulturae Christi.

Quia maledictus (inquit) a deo est, qui pendet in ligno. Dure quidem sonat, enuntiatione maledicti, ut ipse qui uenit benedictus in nomine domini, maledictus dicatur cum praescripto legis, sed si rite perpendas quod additum est a deo, magna suauitas latet in uerbo alpeo. Longe enim aliud est esse maledictum a deo, & aliud esse maledictum a suo peccato. Nisi quicumque damnatione maledicti sunt, non a deo maledicti sunt, licet eos deus ipse aliquando maledictos esse praenuntiauerit, sicut Cain, cui dixit quidem: Nunc igitur maledictus es super terram, sed non dixit: maledictus es a me, siue ego maledico te. Talium namque maledictio, peccatum ipsorum est. Peccatum autem non est a deo. Vnus ergo & solus dominus super Iesum Christum maledictus a deo fuit, quia maledicta, id est, peccata omni nostrum super tulit, & hoc a deo: Dominus enim (inquit Esaias) posuit in eo iniquitates omnium nostrorum.

Maledictus a deo, solus Christus est.

Quare ergo (inquis) in lectione Apostolice habemus: Christus nos redemit de maledictione legis, factus pro nobis maledictum, quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno. Vbi scriptum hoc esse meminit, non habetur omnis, & e contrario quod illic habetur: deo est, in Apostolo non inuenis. Sed est sciendum, quia non secundum Hebraicam uersionem, sed secundum uulgatam tunc apud Graecos septuaginta interpretum translationem testimonium posuit, & hoc necessario, quia uidelicet nimis importunum fuisset demonstrare, quomodo

Gene. 4

super terram, sed non dixit: maledictus es a me, siue ego maledico te. Talium namque maledictio, peccatum ipsorum est. Peccatum autem non est a deo. Vnus ergo & solus dominus super Iesum Christum maledictus a deo fuit, quia maledicta, id est, peccata omni nostrum super tulit, & hoc a deo: Dominus enim (inquit Esaias) posuit in eo iniquitates omnium nostrorum.

Esa. 53

Quare ergo (inquis) in lectione Apostolice habemus: Christus nos redemit de maledictione legis, factus pro nobis maledictum, quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno.

Gala. 3.

Vbi scriptum hoc esse meminit, non habetur omnis, & e contrario quod illic habetur: deo est, in Apostolo non inuenis. Sed est sciendum, quia non secundum Hebraicam uersionem, sed secundum uulgatam tunc apud Graecos septuaginta interpretum translationem testimonium posuit, & hoc necessario, quia uidelicet nimis importunum fuisset demonstrare, quomodo

Responsio

est, in Apostolo non inuenis. Sed est sciendum, quia non secundum Hebraicam uersionem, sed secundum uulgatam tunc apud Graecos septuaginta interpretum translationem testimonium posuit, & hoc necessario, quia uidelicet nimis importunum fuisset demonstrare, quomodo

aliquid corrigendum esse scripturis, quando ueritatem dei græcis incipiebat commédare de scripturis, & gratiam Christi, qui ut in gentibus benedictionem daret, maledicti opinionem sustinuit apud Iudæos, male intelligentes decreta bonæ & sanctæ legis. Igitur (inquit) in eadem die sepelies eum, & non contaminabis terram tuam quam dñs deus tuus dederit tibi in possessionem. ¶ Quæ est illa terra, quã dñs deus nobis in possessionem dedit, nisi caro Christi, quã ut iam dictum est) sepeliri sanctæ legis author spiritus curauit: Nam terra quam calceamus, quomodo magis sepulto, & in suo sinu suscepto, q̄ in sepulchro crucifixi cadauere cõtaminaretur? Illud potius corpus contaminatur, i. pro cõtaminatõe & immunditia sua abiicitur, cui merito contingit, ut nõ sepeliatur, sicut de quodã pro parte uindictæ dictum est, sepultura afini sepelietur. Hæc idcirco prolixius dicta sunt, ut præparatã legis autoritate sepultura Domino nostro monstrarem, secundum illam præparationem mysticam, siue figuratiuã, de qua sic dictum est: Et præparauit dominus piscem grandem, ut deuoraret Ionam. Illa præparatio, id est, decretum legis, usam fecit alteri præparationi, cuius Ioseph uir iustus minister esse meruit, de qua uidelicet præparatione sic Euãgelia referunt. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, ortus, & in orto monumentum nouum, in quo nondum quisquã positus fuerat. ¶ Et erat Ionas in uentre piscis tribus diebus, & tribus noctibus. Hoc queritur, quomodo secundum hunc typum tres dies & tres noctes dominus in corde terræ fecerit, cum hora nona diei parasceues emissio spiritus sepultus, prima sabbati media nocte surrexerit. Ad quod dicendum idem est quod à sanctis patribus est iam dictum: quia totum à parte intelligimus, ita ut ex eo quod in parasceue mortuus est, unam diem supputemus & noctem, & sabbati alteram: tertiam uero noctem, quæ diei dominicæ mancipatur, ad alterius diei referamus exordium. Nec uero incongrue secundum tropum qui dicitur synecdoche, in tali re totum à parte intelligimus. Dixit enim adhuc uiuens mortalis cum mortalibus, Et iam non sum in mundo, & hi in mundo sunt, & ego ad te uenio. Cum essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quam tuncq; causam dicas, siue intelligas propter q̄ ueraciter dixerit: quia iam in mundo non erat, propter eandem causam consequenter intelligis: quia iam in uentre ceti erat. Erat autem iam uespera, siue nox illum diem præcedens, qua crucifixus, mortuus, & sepultus est. Recte ergo totus ille dies parasceues cum præeunte nocte sepulturæ deputat, quia uidelicet ab illa uespera, siue hora, qua factus in agonia siue cum morte agonizans, traditus & comprehensus est, quicquid de illo uel circa illud actum est, quicquid passus est, descendere fuit in uentre ceti, ire in cor terræ, & quippe cum secundum cor suum de illo faceret, illi qui intendebant non caelo sed terræ, non cessaturi donec occisus traderet terræ. De sabbato & præeunte ipsius nocte, nulla est quaestio quin toto die illo quieuerit in sepulchro. Tertij diei media nocte surrexit, sed nõ fuit creditum quod resurrexisset usq; ad uesperam eiusdem tertij diei, quando stans in medio discipulorum suoꝝ dixit eis, pax uobis. Proinde & ille dies cõnumeratur duobus ceteris, ut tres dies sint, & uerum est, quod de semetipsa ueritas dixit. Sicut fuit Ionas in uentre ceti tribus diebus & tribus noctibus, ita erit filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus. ¶ Hic illud quoq; non prætere libet, quia si ab ore qua spiritum tradidit computes usq; ad horam qua surrexit, id est, usq; ad medium noctis, inuenies quia tam in quantitate horarum, quam in quantitate dierum, ternarius fulget numerus sacer & uenerabilis. Nona quippe hora spiritum tradidit, & restabant horæ tres eiusdem diei. Quæ coniunctæ noctis & diei sequentis horis uiginti quatuor, & illius qua surrexit, noctis medio, id est, horis sex, nimirum faciunt trigintatres qui in numero ambo sunt ternarij, alter decenus, alter uero singularis. Item in annis eodem modo, idem numerus considerandus est: quia uidelicet is in quo passus est, annus eius tricesimustertius erat, anno ætatis suæ tricesimo baptizatus est, anno prædicationis suæ tertio passus est. Quid sibi uult talis uel tanta obseruatio numeri ternarij, in dispensatione sanctæ eius humanitatis? Triginta namq; annis, qui numerus (ut iam dictum est) ternarius decenus est, secretus uixit, & tertio suæ prædicationis anno passus est, triginta tribus horis exanimis iacuit, & tertia die resurrexit. Veneramur temporum obseruationem, inesse non dubitantes mysterij dignitatem, quod & si totum, ut est, comprehendere non possumus, illud tamen occurrit, quo non minime delectamur: quia uidelicet Sanctæ Trinitati patri, & filio, & spiritui sancto, quem offendit Adam primus, semetipsum ad satisfaciendum pro nobis

Hiere. 22

Johã. 19.
Quaestio de
tribus diebus
Christi in sepulchro

Iohan. 17

Ibidem. 20

Mysterium numeri, scilicet, trigintatres.

Peccatū Adar

nobis offerebat iste Adam secundus. Ille namq; factus cooperante simulq; quodāmodo fir-
dium uenerabiliter adhibente omnipotentia totius trinitatis ad gloriā suam, secundū hęc uo-
ba, faciamus hoīem ad imaginē & similitudinem nostrā, sic offendit, ut propofitā dei con-
mneret similitudinē, perdendo fidem, amittendo spem, non habendo charitatē. Fidem quip-
pe perdidit, qui serpenti magis q̄ deo credidit, serpenti dicēti, nequa q̄ morte moriemini, magis
attendit q̄ deo dicenti, in quocunq; die comederitis ex eo morte moriemini. Spem amittit
qui peccati conscius ad latebras confugit, ut absconderet se à facie domini. Charitatē nō ha-
buit, qui requirentē se, & arguentem deum à se superba defensione reppulit. Sic ille offen-
dit sanctam trinitatem, & dei perdidit similitudinem: hic autē ad hoc uenerat, ad hoc homo
natus erat, ut suscepta à deo humanitas, homini sanctam placaret trinitatē, & in hominibus
reformaret dei similitudinem. Delectet ergo, quod satisfaciens diuinitati in omnibus supra
dictis ternariū numēq; obseruauit. ¶ Ad de q̄ adhuc pulcherrimū est, quia tribus idem dō
noster passionibus est consummatus, & flagellis cæsus, crucifixus, laucea trāfixus, inter du-
os latrones ipse tertius pro latrone Barraba commutatus. Merito ergo placata trinitas suam
confestim generi humano faciem cœpit ostendere, eductis omnibus de regione tenebrarum
qui uenturi huius fidem habentes ex hac uita migrauerant, & prædicari uoluit nobis reuol-
uis ut baptizaremur in nomine patris, & filij, & spiritus sancti. Nunc cætera persequamur.

Gene. 3.

Et orauit Jonas de ventre piscis ad dominum deum suum, et dixit: Clamauit de tribulatione mea ad dominum, et exaudiuit me. ¶ Quod dixit, & orauit Ionas ad domi-
num deum suum de utero piscis, & dixit: Intelligimus eum postq̄ in utero piscis sospitem se
esse senserit, non desperasse de domini misericordia, & totum ad obsecrationē esse conuer-
sum. Deus enim qui dixerat de iusto, cum ipso sum in tribulatione, & cum inuocauerit me,
dicam ad eū, adsum, adfuit ei. Et dicere potest: quia exauditus est, in tribulatione dilatati me
& orauit (inquit) Ionas. Si Ionas dñi typus ē, & ex eo, qd̄ tribus diebus & tribus noctibus in ce-
ro ceti fuit, passionem eius indicat, debet & oratio illius typ⁹ esse dominicæ oratōis. Proinde
de primo secundum ipsius Iongē: deinde secundum personam saluatoris hanc orationem per-
tractemus. Clamauit de tribulatione mea ad dñm, & exaudiuit me. ¶ **De ventre inferi clam-**

Psal. 90

Esa. 58

Crasio Ionæ

maui, et exaudisti uocem meam. ¶ Non dixit, clamo, sed clamaui: nec de futuro precatur,
sed de præterito gratias agit, indicās quod eo tempore quo præcipitatus in mare uidit cetū,
& tantam corporis molem, & immanes rictus aperto ore se sorbere, domini recordatus sit,
& clamauerit uel aquis cedentibus, & clamore inueniēte locum, uel toto cordis affectu, qui
utiq; in auribus dei clamor est magnus, & clamauerit ei, qui solus nouit corda hominum, qui
loquitur ad Moſen, quid clamas ad me, cum utiq; nil ante hanc uocem clamasse Moſen scri-
ptura cōmemoret. De huius mundi clamore & Apostolus: clamātes, inquit, in cordibus ue-
stris abba pater. Ventrem inferi, aluū ceti præ magnitudine eius dicit. ¶ **Et proiecisti me**

Exo. 14.

Rom. 8.

in profundum, in cor maris, et flumen circumdedit me. ¶ Coniunctiōis per quam sic dicitur,
& proiecisti me, hic est sensus, Me clamāte exaudisti uocem meā, & cum exaudires, nō
hilominus proiecisti me in profundū, subauditur, ut ad maiorem uirtutis tuæ gloriā eripe-
res me: quia rursus uidebo templū sanctū tuū. Proiecisti me in profundum, & nō solum in
profundum, quod potuisset fieri, uel esse propellitora, uel nō longe ab arida, sed in cor maris,
id est, in medio maris. Nam cor animalis in medio est: & idcirco per metaphorā cor maris
intelligimus mediū maris. Et flumen (ait) circumdedit me, id est, inundatio maris fluens
refluens undiq; uallauit me. Hoc ipsum repetēs, dicit. ¶ **Omnes gurgites tui, et fluctus**

Cor maris

tui super me transierunt. ¶ Tuos autē gurgites, & tuos fluctus dico, nō solum quia tu fecisti
eos, sicut supra dixerā, & dñm deum ego timeo, qui fecit mare & aridam, uergetia qui me
eos mouisti propter me, nec intumescere iussisti super me. ¶ **Et ego dixi: Abiectus sum**
a conspectu oculorum tuorum, ueruntamen rursus uidebo templum sanctum tuum. ¶ Notandū quod nō tunc primū dicere, sed dixisse se asserit, abiectus sum à conspectu
oculorū tuorū, ueruntamen rursus uidebo tēplum sanctū tuum. Constat ergo quod quodā
in mare mittebatur, in illa tribulatione secundū multitudinē dolorū eius, & consolatioes
lætificauerunt animā eius, prophetica illi gratia sese infundēte abundātius atq; clementius,
ut sciret quoniā de tam profunda abiectione adhuc mirabiliter subleuaretur, & adhuc
uocis

uens inter uiuentes ueniret ad templū domini cū hostijs & muneribus, cōpetentes gratias mirabili deo relaturus. Quod in illa se dixisse asserit, cōfirmat in uētre ceti his uerbis. **Cir- cū dederūt me aquę usq; ad animā meā, abyssus uallauit me, pelagus cōoperuit ca- put meū: Ad extrema montiū descendi, terrę uectes cōcluserūt me in eternū: Et subleuabis de corruptione uitā meā, dñe deus meus.** ¶ Cunctis istis declamationi- bus, qbusrē uerissimā ueraciter astruit: Circū dederūt me aquę usq; ad animā meā, abys- sus uallauit me, pelagus operuit caput meū: Ad extrema montiū descēdi, terrę uectes cō- cluserūt me. Cunctis, inq; istis declamationibus subiūgēdo: Et subleuabis de corruptione uitā meā: competenter altissimo deo dat gloriā, plenissime sciens, & fideliter astruēs: quia quęcūq; uult ille potens est & facere, & quia possibile est apud eum quod apud homines impossibile erat in eternū. Nā propter impossibilitatē hominū, cū dixisset, & terrę uectes circū dederūt me, addidit, in eternū: & propter possibilitatē dei subiunxit: Et subleuabis de corruptione uitā meā, pariterq; addens cū blandientis affectu, domine deus meus. Cor- ruptionē, de qua subleuari sperat animā suā, uerū ceti dicit, in quo naufragia digerebantur inter quę potuisse hominē seruare, magna est gloria diuinę omnipotentię. Quē admodū & illud: quod tres pueri missi in caminū astuantis incēdij, in tantū illa si fuerūt, ut ne uesti-
Danic. 3
 menta quidē eorū odor ignis attingeret, & multa alia quę supra naturā, à dño nature facta sunt. Quām dulce, q̄ salubre est homini qui post continētis uitę tranquillitatē, tentationū fluctus incidit, & fortassis pudicitię naufragiū passus, opus peccati tanq̄ rictus uel in uētre ceti incidit, ppheticę huius orationis reminisci, ut eadē fide, simili cordis contritione, tam humilī pietatis affectu, dño deo suo blāditur, qui solus aquas cōsiderat circūdantes, et usq; ad animā intrantes, aquas passionū carnaliū & humani cordis abyssum, pelagus cōcupiscē- tię, uimq; saeuientis & bullientis naturę, & angustias animę siue conscientię, quę cum infirma sit per semetipsam nō potest euadere, ut respiret & resumat aures salubres castita- tis & pudicitię, cupiditauibus, uel prauis amoribus cōclusa uel ut qbusdā uerbis: terrę. Se- quitur. **Lū angustiar est in me anima mea, dñi recordatus sum, ut ueniat ad te orā- tio mea, ad templū sanctū tuū.** ¶ Hoc quod iā supra diximus planē hic astruit, q̄ uideli- cet hora uel momento, quo mittebat in mare, dixerit, aspiratus gr̄a spūs pphetici, abiectus sum ab oculis tuis, uerū tamē rursum uidebo templū sanctū tuū. Hoc nāq; est, quod nūc ait, cum angustia retur in me anima mea, domini recordatus sum, ut ueniat ad te oratio mea, ad templū sanctū tuū. Et considerandū quod nouo genere oratio fiat pro oratione, dū precat ut oratio sua cōscēdat ad templū dei. Et in hoc magnę fidēi firmitas animaduertēda est.
Firmitas fi- dei in Iona.
 Circū datus aquis, uallatus abysso, coopertus pelago, cōclusus uerbis terrę, nō dubitat aut interrogat utrum orationē suam possit deus audire, utrū auris eius illic possit adesse, & de uentre ceti, quid sibi dicatur auditu percipere, sed certū habens penes se, q̄ dū nihil usq; latere potest, orat fideliter, ut orationi deū tantis tamq; profundis angustijs ad se erumpere gestienti, uiam ipse faciat, uenientē ipse suscipiat. Magna hęc fides, magnū meritū habet, coram deo honorabilis est, quia docta siue erudita est sanctiāq; scientiam habet. Quid em̄? Nonne oratio fidelis de boni uerbi radice pcedit? Vbi aut uerbi radicatū, siue unde natū est nisi de corde dei patris, qui, ut fides catholica firmiter tenet, uerbi boni genitor est, uerbi æterni quod & ipsum deus est? Vbi cūq; ergo cōclusus homo siue hominis spūs, ubi cūq; fu- erit coangustatus, siue inferni, siue terrę uerbis, si apud se habet uerbi fidei, dū orat, non potest nesciri, quin in dō ipso fidei uerbo uiscera dei, cor p̄ris altissimi fortiter tangit, unde est origo uerbi boni. Nos ergo ex eo quod ait, cū angustia retur in me anima mea, dñi recorda- tus sum, hanc eruditionē capiamus, ut nouerimus eo tēpore, quo deficit anima nostra, & a corporis compage diuellitur, nō nos debere aliō cogitationē uertere, nisi ad eum qui & in corpore, & extra corpus noster est dñs, quia sic nostra oratio perueniet ad templū sanctū eius, ad ipsam altitudinē celi cuius immensitas magna domus, et sanctū est templum eius. Hoc facere possunt, hanc fidē penes se in illo mortis articulo illi habere uel retinere queūt, qui in corpore uiuentes ueritatē dilexerūt, E contra qui mendatiū diligūt, in illa hora mag- nitudine horroris p̄afocati, uerbi bonum inuenire non possunt. Vnde & protinus sequi-
Verbū fidei, uerbū bonū,
 tur. **Qui custodiunt uanitates, frustra misericordiā tuam derelinquunt.** ¶ Non dixit, X qui fa?

COMMENTA RVPER ABBA LIB I

qui faciunt uanitates, uanitas quippe uanitatū, & oia uanitas, ne dānare uideretur uniuersis
 & cūcto generi hūano denegare misericordiā, sed q̄ custodiūt uanitates siue mendaciū, qui
 Eccl. 1. Custodire uanitates. transierūt in affectū cordis, q̄ uanitates nō solū faciūt, sed ita custodiūt, quasi diligāt & pu-
 tent se inuenisse thesaurū. Misericordiā (inquit) suā derelinquūt. Licet offensa sit miserieor-
 dia, quā nos ip̄m possumus intelligere deū, deus em̄ meus misericordiā mea, inquit Psalmis
 Psal. 78. sta, tū eos q̄ custodiūt uanitates nō derelinquit, nō detestatur, sed expectat ut redeāt, illi uer-
 ro stātē misericordiā, & ultro se offerentē sponte propria derelinquūt. **L. Ego autē cū uoce**
laudis immolabo tibi, quecūq; uouē, reddā pro salute mea dño. Sentus iste est: Ego
 autē & si uanitatē feci, nō custodio illā, sed potius uotū uoueo tibi, uotū corrigēdi, uotū obe-
 diendi & p̄gendi quocūq; iusseris, & hāc obedientiā immolabo tibi in uoce laudis, hāc uo-
 ta pro salute mea dño. Vanitas quippe fuit, q̄ in Niuiuen ciuitatē mar-
 gnā, & p̄dicarē in ea, p̄occupauit ut fugerē à facie tua in Tharsis, metuēs ne cōdemnaretur
 Correatio & cōfessio Iona: Israhel impcēnitēs, p̄cēnitentiā à gente Niuiue, & affectū gētis meę p̄ferens uolūtati tuę
 sed hāc ipsam uanitatē, nō custodiā, id est, in hac intētiōne nō p̄stā, p̄sentē uexatione com-
 monitus, q̄ tua uolūtās sequēda sit magis q̄ carnis affectus. Infelix Israhel tācūq; crebris
 malis flagellat⁹, adhuc uanitates custodit p̄naciter, colēdo uirtulos aureos, q̄s Hieroboāte
 cit artifex uanitatis, nullius q̄ppe regis sui, t̄pe aliquo à p̄ctis suis recessit, & hoc agēdo mi-
 sericordiā suā dereliquit, Ego autē adhuc illi cōdolens, uanū habui cōsiliū, ut à facie tua fu-
 gerē, sed nūc in tribulatione hac, uanitatē illā nō custodio, intētiōne huiusmodi abijcio,
 Q̄ si nō facerem, misericordiā meam frustra derelinquerē: frustra, inquam, quia nullū ex
 inde fructū cōsequerē, neq; is, propter quē fugi à facie tua, refuga dei sui Israhel. Igitur
 misericordiā mea cōsequerē me nō derelinquat, quā ego misericordiā nō derelinquo, q̄ non
 nisi derelinquētes se derelinquere cōsueuit, & nō, nisi impcēnitētib; unquam se abscon-
 dit. **L. Et dixit dominus pisci, & euomuit Jonā in aridā.** Magnū hoc opus, & testimo-
 niū euidēs bonitatis, & omnipotētię dei, qui aurē suā illuc usq; inclinauit, & qd̄ in uentre co-
 ti ageretur, qd̄ fides loqueret, qd̄ oratio moliret, audiuit & appēdit, dixitq; & dicere potuit
 pisci, ut euomeret Ionā, & hoc utiq; nō in aquā, ubi periclitaret, sed in aridā, ubi seruaretur.
 Dixit hoc plane nō motis labijs, q̄ nō habuit, neq; uoce elemētari, sed illo uerbo p̄ qd̄ & ce-
 tū, & ipsum mare fecit. Illius uerbi uirtute p̄essus uenter beluę, prophetā reddidit, q̄o &
 ubi ipsum uerbū uoluit. ¶ Nunc iā ad dñi nostri Iesu Christi personā, iuxta propositum, re-
 uertentes, hanc ipsam orationē, secundū ipsum reuoluamus, quia (sicut iā diximus) hęc or-
 ratio prophetę orationis eius typus est. Clamaui de tribulatione mea ad dñm, & exaudiuit
 me. Apostolū in primis loquentē audiamus. Qui in diebus (inquit) carnis suę preces sup-
 plicationesq; ad eū qui possit saluū illū facere à morte, clamore ualido et lachrymis ostēdit
 exauditus est pro sua reuerētia. Dicat ergo Christus, clamaui, q̄ reuera clamore ualido cō-
 lachrymis clamauit. Vnde clamauit: De tribulatione mea (inqt) de uentre inferi. Duo dicit,
 de tribulatione et de uentre inferi. Tribulatio fuit illi angustia passionis, et de qua clamauit
 ita, ut Euāgelista refert, q̄a positis genibus, factus in agonia, prolixius orauit, et factus est su-
 dor eius sicut guttę sanguinis decurrētis in terrā. Ab illa hora usq; dū clamās uoce magna,
 spiritū traderet, clamore ualido clamauit. Venter inferi, descēsus eius ad inferos fuit, totaq;
 absconso siue depressio corporis eius q̄ diu in sepulchro iacuit. Equidē de tribulatione q̄
 clamauerit, ab hominibus p̄sentialiter auditū est. Dixit em̄ inter alia quę audita sunt: re-
 ore clamantis: Heli heli, lamazabatani, hoc est, Deus meus deus meus, ut quid derelinquē-
 me? Et in cōsummatione tribulatiōis clamās dixit. Pater, in manus tuas cōmendo sp̄m meū
 Luc. 23. Porro de uentre inferi, quid clamauerit, auditū non potuit à quoq; mortali, sed anteq; ip̄s
 hūc mundū ueniret, sp̄s eius sanctus in sancta scriptura p̄dixit, quid clamaturus esset in
 cut et illa quę, sicut iā diximus, clamās auditus est: deus meus deus meus, ut quid derelinquē-
 Plal. 87. sti me: et, pater in manus tuas cōmendo spiritū meū. Deniq; psalmus ille: Dñe deus salu-
 meę in die clamaui et nocte corā te: Intret in cōspectu tuo oratio mea, & c. usq; ad finē
 dē psalmi. uerba sunt clamoris eius de uentre inferi, postulatā celebrē glorificationē uocē
 ctionis, qd̄ sine dubio prudēs lector aduertit. Igitur de tribulatiōe mea (inqt) clamaui ad dñm
 minū, subauditur, pro transgressoribus exorans, ut nō perirēt: Et exaudiuit me, ut uideat

Oratio Chris-
sti, oratiōe lo-
næ p̄figurata
Heb. 5.

Luc. 22

Matt. 27

Luc. 23

Plal. 87

propter passionē meā solueretur peccatū puaricationis Adæ, & omnia delent peccata cre-
 dentiū in me. De uētre inferi clamaui, & exaudisti uocē meā, subauditur ut nō derelinque-
 res in inferno aiā meā, nec dares sanctū tuū uidere corruptionē. Et proiecisti me in profun-
 dū, in cor maris, & flumē circūdedit me. Oēs gurgites tui, & fluctus tui sup me trāserunt.
 Sensus iste est. Secundū rei ueritatē exaudisti me, & secundū estimationē hominū proiecisti
 me, iuxta Psalmū p̄memoratū, æstimatus sum cū descēdentibus in lacum, & iuxta alterius
 psalmi uersiculū: Tu uero reppulisti & despexisti, distulisti Christū tuū. Hōc em̄ uideba-
 tur illis, qui insultantes & capita sua mouentes dicebant: Confidit in deo, liberet eū nunc si
 uult. Itaq; secūdū æstimationē illorū proiecisti me, in profundū, in cor maris, id ē, in omne
 quod uoluerūt de me facere seditiōi Iudæi similes mari, & flumen circūdedit me, uidelicet
 affluens tribulatio, qua non parcētes affligerūt me. Illi omēs gurgites tui, illi oēs fluctus
 tui, quos passus sum, super me transierūt, id est sine dubio transibūt, neq; em̄ permanebunt,
 sed celerē finē habebūt. Tui nāq; fuerūt gurgites, tui fluctus, quia uidelicet nō in ipsorum
 qui me affligerūt, sed in tua potestate erat, quiq; in undarēt sup me fluctuantes infanīæ illo-
 rū. Et ego dixi: Abiectus sum à conspectu oculorū tuorū, uerūtamen rursus uidebo tēplū
 sanctū tuū. Sicut iā dixi: quia proiecisti me in profundū, ita nunc repetens, & ego dixi, inqt,
 Abiectus sum à conspectu oculorū tuorū, subauditur secundū æstimationē illorū, sed se-
 cūdū rei ueritatē, rursus uidebo tēplū sanctū tuū, id est, ego aīa q̄ descēdi ad inferos, rursus
 ingrediar et resumā corpus meū, qd̄ est templū sanctū tuū, iuxta illud: Soluite templū hoc
 & tribus diebus excitabo illud. Hoc aut̄ inquit Euangelista, dicebat de tēplo corporis sui.
 Videmus factū, credimus, propter quod & loquimur, adimpletū, q̄ gurgites tui deus, gur-
 gites mortalitatis, & omniū fluctus miseriarū, quascūq; induxisti super nos, propter puar-
 catoris Adæ peccatū, super eū transierūt, & finē habēt, & ipse rursus uidit templū sanctū
 tuū, id est resumpsit corpus quod principaliter est templū sanctū tuū, & nunc in medio ec-
 clesīæ est, quæ & ipsa secūdariē dicitur, & est templū sanctū tuū: & nunc in gaudio uidet
 illud templū sanctū tuum: Quēadmodū dixerat: Iterum autē uidebo uos, & gaudebit cor
 uestrū. Vbi aut̄ uel in quo dixerit, qd̄ nūc se dixisse memorat his uerbis & ego dixi: Abie-
 ctus sum à conspectu oculorū tuorū, Psalmista sam ante hunc Ionā in quo idem Christus
 loquitur, prædixerat in persona ipsius. Ego aut̄ dixi in excessu mentis meæ, proiectus sum
 à facie oculorū tuorū. Nam qd̄ ait ego dixi in excessu mentis meæ, idem est ac si dicat, ego
 prauidi in pfunditate intellectus, q̄ excedit intelligentiā omnis creaturæ, subiūgens, ideo
 exaudisti uocē oratiōis meæ, dū clamare ad te, qd̄ et in isto p̄missum ē, de uētre inferi clama-
 ui, & exaudisti uocē meā, siue clamaui de tribulatiōe mea ad dñm, & exaudiuisti me. ¶ In te-
 rea cōsiderare ppulchrū est, quō itē in alio loco dicat ipse. In die tribulationis meæ clamaui
 ad te quia exaudisti me. Maiorē quippe habet uim in sensu talis dictio, clamaui ad te quia
 exaudisti me, quā si ita dictū esset, exaudisti me quia clamaui ad te. Deniq; oēs sancti idcir-
 co exauditi sunt, q̄ clamauerūt, iste aut̄ sanctus sanctorū solus est, qui ueraciter dicat clama-
 ui quia exaudisti me. Ipse ē em̄ electus ex multis, qui solus iccirco uenit in hūc mundū cla-
 mare pro omnibus, quia sciuit qd̄ pro sua reuerentiā foret exaudiendus. Hoc ipse in Psalmo
 innuēs, p̄ os p̄phetæ loquitur. Holocaustū & pro peccato nō postulasti, tūc dixi, ecce uen-
 io. Et ē sensus: Cū ego intelligerē qd̄ illa de brutis animātibus sacrificia nolles, qd̄ nullus
 ex omnibus iustis de peccato ad plenū satisfaceret, tūc dixi, ecce uenio, sciēs sine dubio fu-
 rurū esse qd̄ satisfaciētē pro omnibus & clamantē audires me. Hinc est qd̄ clamās magna
 uoce ad monumētū Lazari, nō orat exaudiri se, sed pater, inquit, gr̄as ego tibi qm̄ exaudisti
 me, ego aut̄ sciebā q̄ semp me amasti me audis. Breuiter aut̄ concludendū est, q̄ solus iste
 est, qui dicat clamaui ad te, quia exaudisti me, sanctus aut̄ quilibet dicat, quia clamaui ad te
 exaudisti me. Sequitur: Circūdederunt me aquæ usq; ad animam meam abyssus uallauit
 me, & pelagus cooperuit caput meum, ad extrema montiū descendi, terræ ueci escōcluse-
 runt me in æternum, & subleuabis de corruptione uitam meam domine deus meus. Quo-
 niam in typo Christi propheta eius, & passus est & precem fudit, perpulchrum est singu-
 las uoces istas ostendere prolatas, secundum ordinem passionis Christi, sicut actuum passio-
 nis eiusdem ordo processit. Circūdederunt me, inquit, aquæ usq; ad animā meam, Nimi-

Psal. 18.

Psal. 37.

Psal. 88.

Matth. 27.

Corpus Christi, tēplū sanctū dei. Iohan. 2.

Ibid. 16.

Psal. 30.

Psal. 87. Solus Christus uere dicit. Clamaui ad te, quia exaudisti me.

Psal. 39.

Iohan. 11.

Ibid. rum quādo collegerūt pontifices & pharisæi consiliū dicētes. Quid facimus, quia hic ha-
 mo multa signa facit &c. atq; ab illo die cogitauerūt ut interficerēt eū, tunc circūdedit
 eum aqua usq; ad animā, quia mortis eius quasi iudiciariā præfinierūt sententiā. Abyssus
 inquit, uallauit me. Iudas enim qui tradebat eum cum accepisset cohortem, & à pontifici-
 bus & pharisæis ministros, uenit cū laternis, & facibus & armis, tunc utiq; dominū no-
 abyssus uallauit, abyssus uide licet iniquitatis, tenebrosū machinās secretū, secundū
 & ipse iudicans dicit: Sed hæc est hora uestra & potestas tenebrarū & pelagus cooperat
 caput meū. Profecto quando principe sacerdotum dicente: Aduro te per deū uiuū, ut
 cas nobis, si tu es Chrus filius dei? Respōdit, tu dixisti. Et propter hoc cōclamauerūt disci-
 ples: Reus est mortis, & expuerūt in faciē eius, & colaphis eū ceciderūt, & palmas ei in faciē
 em dederūt, tūc pelagus caput eius operuit. Ad extrema montium descēdi, Veraciter eū
 ad petitionē dicentiū: Tolle tolle, crucifige eum, & nō hunc dimittas nobis, sed Barabam
 & inter sceleratos reputatus est, & medius duorū latronum crucifixus est, tunc ad extrema
 siue nouissima montiū descendit, ita ut ueraciter de illo propheta prædixerit. Non est
 Esai. 53. es ei neq; decor, & uidimus eū, & nō erat aspectus, & desiderauimus eū despectū, & non
 simū uirorū. Terræ uectes cōcluserūt me in æternū. Reuera qñ cōuenērūt principes sacer-
 dotū & pharisæi ad pilatū dicentes: Iube ergo custodiri sepulchrū eius usq; ad diem tertiū
 ne forte ueniant discipuli eius & furetur eū, & illo dicente: Habetis custodiā, ite custodite
 sicut scitis. Illi abeūtes munierūt sepulchrū, signātes lapide cū custodibus, tūc terge ueritatem
 cōcluserūt eū in æternū secundū æstimationē illorū, qui gauisi sunt sup eo, nō putantes
 resurgeret, sed quod periret nomen eius in æternū. Hoc erat falsū gaudiū, & uana spes illo-
 rum. Porro secundū rei ueritatem futurum erat, ut non uideret caro eius corruptionem.
 Ait ergo: Et subleuabis de corruptione uitam meā dñe deus meus. i. conclusum ueritatem
 terræ, oppressum signato lapide resurgere facies me tu qui es dñs & deus meus, cuius ego
 seruus & creatura sum, secundū formā serui, secundū humanitatem, cuius examine corporis
 uectibus terræ concludi potuit. Sequitur: Cū angustiaretur in me anima mea, dñi recorda-
 tus sum, ut ueniat ad te oratio mea, ad templū sanctū tuū. Angustiam animæ suæ ueritatem
 patētibus ipse indicauit dicēs: Tristis est anima mea usq; ad mortē. Amplius autē sudor eius
 Ibid. 26. angustia animæ eius patefecit, qui iuxta aliū euangelistam factus in agonia, diu proli-
 Lucas. 22. us oraret, sudorem emisit, & factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in ter-
 rā. Tunc, inq; dñi recordatus sum, in eo uidelicet, ut consilio siue pposito diuinitatis postpo-
 nerem sensum, uel affectum carnis dicēdo, ueruntamē nō mea uoluntas, sed tua sit. Quia
 nā illa uoluntas erat: Ut ueniat, inquit, ad te oratio mea, ad templū sanctū tuum. Hoc uol-
 bas tu, ut per passionem meā gētes saluarem, quemadmodum in persona mea spū sancti
 Psal. 2. per os Dauid prelocutus est dicēs: Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui
 te, postula à me & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionē tuos terminos terræ.
 Hoc erat beneplacitū coram te ut taliter postulare, imò ego ipse & sacrificium & oratio
 pro gentibus moriendo fierem. Iudæos autem quamuis cognatos siue contribules meos, &
 humanitatis affectu illis non præferrem, imò relinquerē. Quare? Nimirum quia gentibus
 pccnitentiā agentibus, isti inpcnitentes permanēt, & hoc est, quod cōtinuo sequitur. Qui
 Vanitates Iudæorum con-
 tra Christum
 custodiunt uanitates, frustra misericordiam suam derelinquunt. Quomodo Iudæi uanitates
 custodierunt? Vere multo labore, & mira obstinatione, cuius cū indicia multa sunt, hoc
 duo tantum pro testimonio commemorare, ad præsentem pertinet locum. Postquam enim
 occiderunt, solliciti fuerunt munire sepulchrū, signantes lapidem cū custodibus, caute
 istam fingentes, ne forte ueniant discipuli eius & furentur eū. Veraciter autē hoc intendebat
 tes, quod & si post tres dies reuiuisceret, sicut recordabantur eū prædixisse, non posset pro-
 Mat. 28. dire lapide oppressus, & sicut hic habemus, uectibus terræ conclusus. Deinde cū quidam
 de custodibus uenissent in ciuitatem & nūciassent principibus sacerdotū, omnia quæ facta
 fuerant, illi congregati cum senioribus consilio accepto, pecuniā copiosam dederunt
 tibus dicentes. Dicite quia discipuli eius uenerunt nocte, & furati sunt eum nobis dicens
 tribus. Ita laborauerunt custodire uanitatem suam, ut etiā pecuniā darent copiosam, pro
 uanitatem custodiendā, ut in mēdacio detinere possent ueritatem dei. Quæ uanitas magna
 est.

est & maior, q̄ ut uerbis eā quis possit cōse qui. Hoc ergo facientes, misericordiā suā relique-
runt, id est grām remissionis peccatorū sperauerūt. ¶ Vnde notandū, quia nō dixi, qui faci-
unt uanitates, frustra misericordiā suā derelinquent. Neq̄ em̄ aditū misericordiæ perdidit
sem, pro eo q̄ occidendo Christū, uanitatē fecerunt, nisi etiā permanēdo in incredulitate,
suāq̄ perfidiā ponēdo cōtra fidē euāgelij, uanitates custodissent. Proinde multo melius di-
ctū est, misericordiā suā dereliquerūt, q̄ si dicas, misericordia sua illos dereliquit, q̄ uideli-
cet misericordiā nullū derelinquit, sed eā derelinquunt oēs custodes uanitatis, oēs defenso-
res perpetratæ iniquitatis. ¶ Illud quoq̄ nō prætereundū, qd̄ dicendo derelinquent miseri-
cordiā, addit suā, quia uidelicet propheticus (ut iā tractauimus de Iudæis) sermo est, quorū
Christus primū misericordiā est. Eorū em̄ adoptio est filiorū, ut ait Ap̄lus, & gloria & tes-
tamentū, & legislatio, & obsequiū, & promissa, quorū patres & ex quibus Christus secun-
dū carnē, qui est sup̄ omnia deus benedictus in secula amē. Igitur Iudæi uanitates custodi-
endo idē uerbū dei repellēdo, & indignos uitæ æternæ semetipsos iudicādo, misericordiā
suā dereliquerūt, & misericordiā nō derelinquentē, imō uisitantē eos repulerūt, tēpus uisita-
tionis suæ cognoscere nolētes, nō misericordiā sempiternā, sed gloriā tēporalē quærentes.
¶ Sed uide adhuc qd̄ dicturus misericordiā suā derelinquēt, p̄misit frustra. Neq̄ em̄ saltem
hoc seruare poterūt, qd̄ occidēdo Christū, sibi met referuare putauerūt, scilicet locū & gē-
tē, imō & lucrosū tēpli uel sacerdotij sui priuilegiū, pro q̄ cōtra oēs gētes sp̄ superbiæ ni-
mis elati, nomē magnū & grande emolumentū, tanq̄ peculiaris unius dei populus capiebāt
de toto orbe terrarū. Nō est factū secundū spem illoꝝ, sed sicut ipsi uerbū dei repellēdo, ut
iā dictū est, indignos uitæ æternæ, semetipsos iudicauerūt, ita etiā felicitate p̄sentis uitæ in-
digni iudicati sunt, ut caderēt in ore gladij, & amisso loco, ducerētur in oēs gētes captiui. E-
go aut̄ in uoce laudis immolabo tibi, quæcūq̄ uoui reddā pro salute mea dño. Illi aut̄ mise-
ricordiā suā derelinquūt, sed propter eos misericordiæ laus & gloria minor nō erit. Nā ego
in uoce laudis immolabo tibi, linguas alias pro linguis eorū acquirā, ut cantēt tibi, sicut alibi
scriptū est: Propterea cōfitebor tibi in populis, & psalmū dicā tibi in gētibus. Quæcūq̄ uo-
ui reddā pro salute mea dño, id est, ita gentes notitia tui nominis instrua, ita tuæ dilectionis
igne accendā, ut uota multo plura q̄ unq̄ Iudæi uouerūt, pro salute sua uoueant & reddant
Hæc ita dicit ut obediēs, quippe ut Ap̄lus ait, didicit ex hīs q̄ passus est, obedientiā. Siquidē
passionibus & ipsa morte eruditus est ad impassibilitatē, qui eatenus passibilis pro carnis af-
fectu, flicerat sup̄ gentē suā, sicq̄ immutatus est cūctis affectibus eiusmodi depositis, ut pa-
ratā uoluntatē haberet, relinquere illis domū suā desertā, & cōuerti ad gentes. Eius taliter
eruditi uox illa p̄ psalmistā deprompta est: Paratū cor meū deus, paratū cor meū, cantabo
& psallā in gloria mea. Nā qd̄ protinus sequitur: Exurge gloria mea, exurge psalteriū & ci-
thara, uox est patris siue diuinitatis, carnē de sepulchro suscitans. Vnde & in hoc propheta
in typū eius cōtinuo subiunctū est: Et dixit dñs pisci, & euomuit Ionā in aridā. Dixit enim
dñs terræ et morti, et hūc dñm nostrū Iesum Christum qui erat mortuus, reddidit ad uitam
solutis inferni doloribus, iuxta quod impossibile erat teneri illum ab illo.

¶ Finis libri primi in Ionam prophetam.

RVPERTI ABBATIS
TUITIENSIS IN IONAM PROPHE TAM,
COMMENTARIORVM LIBER SECVNDVS.

Am in typū domini nostri Iesu Christi, qui (ut supra memorauimus) secun-
dum Apostolum didicit ex his quæ passus est obedientiam, Ionas quoq̄ do-
ctus erat per tribulationis magnitudinem obediendum esse imperio cœlesti,
& ad hoc promptam gerebat uoluntatem, uoto astrictus in uentre ceti, sicut
& ipse indicat, dicendo: Quæcūq̄ uoui, reddam pro salute mea domino.
Hoc uotum prospiciens dixerat dominus pisci, et euomuit Ionam in aridam. His enarratis
X 3 sequitur

Ro. 9.

Psal. 76

Heb. 5.

Psal. 107.

Act. 2.